

**PRAKTICKÝ
SPRIEVODCA
NADOBUDNUTÍM
OBČIANSTVA SR PO
PREDKOCH**

W
VLKOVÁ
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

www.akvlkova.sk

01.03.2026

Úvod

Získanie trvalého pobytu z dôvodov hodných osobitného zreteľa a následné konanie o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky po predkoch patria v praxi medzi administratívne aj právne najnáročnejšie procesy, s ktorými sa žiadatelia stretávajú. Hoci sa môže zdať, že ide o postup pozostávajúci z niekoľkých jasne vymedzených krokov, právna úprava pobytu cudzincov a štátneho občianstva je detailná, formálne prísna a vyžaduje dôsledné splnenie všetkých zákonných podmienok. Nesprávny alebo neúplný postup – najmä pri preukazovaní línie k slovenskému predkovi, zabezpečení ubytovania, predkladaní dokladov či dodržiavaní lehôt – môže viesť k zbytočným prietahom, prerušeniu konania alebo opätovnému predkladaniu dokumentov.

Tento praktický sprievodca sa zameriava na jednotlivé fázy procesu: od získania trvalého pobytu, cez podanie žiadosti udelenie občianstva, zloženie štátnoobčianskeho sľubu, až po zápis do osobitnej matriky a vybavenie

slovenských dokladov. Upozorňuje na najčastejšie chyby v praxi, vysvetľuje zákonné požiadavky a ponúka prehľadné odporúčania, ako postupovať efektívne, zákonne a s minimalizáciou rizík. Osobitnú pozornosť venuje aj praktickým otázkam, ktoré žiadatelia riešia najčastejšie – platnosti dokladov, úradným prekladom, vyššiemu overeniu listín, rezerváciám termínov, ubytovaniu či vybavovaniu dokladov v zahraničí.

Každý prípad je individuálny a okolnosti žiadateľov sa môžu výrazne líšiť. Tento sprievodca preto poskytuje najmä základnú orientáciu v problematike a nenahrádza individuálne právne poradenstvo. Ak potrebujete pripraviť dokumenty, overiť rodovú líniu, podať žiadosť alebo riešiť akýkoľvek krok konania, máme bohaté skúsenosti s týmto typom agendy a vieme asistovať so všetkými úkonmi alebo len s vybranou časťou procesu podľa vašich potrieb a preferencií.

Autorka:

JUDr. Zuzana Vlková, PhD., advokátka

zakladateľka Advokátskej kancelárie VLKOVÁ

VLKOVÁ, advokátska kancelária
Tallerova 1
831 06 Bratislava

IČO: 54877628
DIČ: 1125571106
Reg. číslo SAK: 8544

T: +421 949 203 288
E: info@akvlkova.sk
W: www.akvlkova.sk

1. Aké sú všeobecné podmienky pre udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky?

Udelenie slovenského štátneho občianstva nie je automatické, ale ide o rozhodnutie štátu, ktorý individuálne posudzuje splnenie zákonom stanovených podmienok. Vo všeobecnosti platí, že žiadateľ musí mať nepretržitý trvalý pobyt na Slovensku aspoň osem rokov, byť bezúhonný, nesmú sa proti nemu viesť relevantné konania (napr. trestné stíhanie či administratívne konanie o vyhostení, konania o odňatí azylu, konanie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu a iné), musí si plniť zákonné povinnosti (verejné poistenie, sociálne poistenie, dane a odvody atď.) a ovládať slovenský jazyk a všeobecné znalosti o Slovenskej republike, hoci aj tu zákon pripúšťa určité výnimky.

2. Komu možno udeliť slovenské štátne občianstvo po predkoch?

Pri udeľovaní štátneho občianstva po predkoch zákon zavádza výrazne zjednodušený režim. Tento sa uplatní v prípade, ak žiadateľ nemá slovenské občianstvo, ale vie preukázať, že aspoň jeden z jeho rodičov, prarodičov alebo praprarodičov bol československým občanom narodeným na území Slovenska. V takom prípade ide o osobitnú kategóriu žiadateľov, na ktorých sa nevzťahujú niektoré z najprísnejších podmienok.

Najdôležitejšie je, že žiadateľ o občianstvo po predkoch nemusí spĺňať podmienku osemročného trvalého pobytu na Slovensku a zároveň nemusí preukazovať ovládanie slovenského jazyka ani znalosti o Slovenskej republike. Práve kombinácia týchto dvoch výnimiek robí tento spôsob nadobudnutia občianstva výrazne dostupnejším v porovnaní so štandardným režimom.

To však neznamená, že ide o automatický nárok. Aj v tomto prípade musí žiadateľ spĺňať základné požiadavky zákona, najmä byť bezúhonný, nemať vedené relevantné konania a nepredstavovať hrozbu pre verejný poriadok alebo bezpečnosť Slovenskej republiky. Zároveň je povinný riadne si plniť svoje zákonné povinnosti podľa slovenského právneho poriadku.

V praxi preto býva rozhodujúce najmä preukázanie samotného pôvodu, teda doloženie rodinnej línie a dôkazov o tom, že predok bol československým občanom narodeným na území Slovenska. Práve zabezpečenie týchto dokumentov býva najčastejšou a najnáročnejšou časťou celého procesu.

Čo to znamená v praxi?

Pri občianstve po predkoch platia zásadné výhody:

- ✓ nie je potrebné splniť podmienku 8-ročného pobytu na Slovensku
- ✓ nie je potrebné preukazovať ovládanie slovenského jazyka

👉 Ide o dve najvýznamnejšie výnimky, ktoré tento režim výrazne zjednodušujú.

3. Aké dokumenty sú potrebné a aké formálne náležitosti musia spĺňať?

Pri žiadosti o slovenské občianstvo po predkoch je kľúčové preukázať rodinnú líniu až k predkovi, ktorý bol československým občanom narodeným na území Slovenska. Tomu zodpovedá aj rozsah dokumentov, ktoré je potrebné predložiť.

Základom sú najmä matričné doklady naprieč generáciami, teda rodné listy prarodičov, starých rodičov, rodičov a samotného žiadateľa. V nadväznosti na to sa predkladajú aj sobášne listy alebo rozhodnutia o rozvoze manželstva, ktoré potvrdzujú kontinuitu rodinnej línie.

Okrem toho je veľmi dôležité preukázať aj samotné občianstvo alebo historický status predka. Na tento účel sa využívajú napríklad osvedčenia o československom občianstve, naturalizačné dokumenty, prípadne archívne materiály zo slovenských národných archívov alebo cestovné doklady z obdobia Československa (cestovné pasy, lodné listy a iné).

Súčasťou žiadosti sú aj doklady týkajúce sa samotného žiadateľa, najmä jeho rodný list, doklad totožnosti (OP a cestovný pas), prípadne sobášny alebo rozhodnutie o rozvoze manželstva, ako aj štruktúrovaný životopis, pracovná zmluva a potvrdenie o príjmoch z

banky. Netreba zabudnúť na platné zdravotné poistenie.

Osobitnú kategóriu tvoria dokumenty preukazujúce bezúhonnosť a splnenie zákonných podmienok, napríklad výpisy z registra trestov z krajín, v ktorých žiadateľ žil po stanovené obdobie alebo ktorých je štátnym občanom, ako aj rôzne čestné vyhlásenia požadované zákonom.

Napokon, súčasťou procesu je aj zabezpečenie pobytu na Slovensku, čo sa preukazuje oznámením o udelení trvalého pobytu na 5 rokov z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Z praktického hľadiska je veľmi dôležité myslieť aj na formálne požiadavky. Dokumenty vydané v zahraničí musia byť spravidla opatrené apostilou alebo superlegalizované a úradne preložené do slovenského jazyka, zatiaľ čo dokumenty vydané na Slovensku tieto náležitosti nevyžadujú. Odporúča sa ponechať si originály dokumentov a na účely konania predkladať úradne overené kópie, aby sa predišlo riziku straty pôvodných listín a aby mal účastník k dispozícii originál v prípade, že ho v budúcnosti vyžiada iný orgán alebo inštitúcia.

Čo to znamená v praxi?

Rozsah dokumentov je pomerne široký, no jeho logika je jednoduchá:

👉 preukázať rodinnú líniu + preukázať status predka + preukázať osobné a právne pomery žiadateľa.

V praxi býva najnáročnejšie najmä získanie starších matričných a archívnych dokumentov, s čím Vám radi pomôžeme.

4. Kde možno získať potrebné doklady o predkoch?

Možné zdroje:

- Slovenské matriky – rodné, sobášne a úmrtné listy, ak sa predkovia narodili alebo žili na území dnešnej SR.
- Osobitná matrika v Bratislave – ak ide o zápisy narodení, sobášov či úmrtí Slovákov v zahraničí.

- Štátne archívy SR – staršie matriky, cirkevné matriky, domovské práva, sčítania obyvateľstva, vojenské záznamy.

- Zahraničné matriky a archívy – ak predkovia žili mimo územia SR (ČR, Maďarsko, Rakúsko-Uhorsko, USA, Kanada, Južná Amerika atď.).

- Cirkevné matriky – najmä pri starších záznamoch pred rokom 1895.

- Digitalizované zdroje – FamilySearch, MyHeritage, Ancestry, digitalizované archívne fondy.

- Zahraničné úrady – ak je potrebné získať doklady o naturalizácii, emigrácii, pasy, lodné manifesty, vojenské záznamy.

5. Ako a kde možno podať žiadosť o udelenie štátneho občianstva SR?

Žiadosť o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky sa podáva výlučne osobne. Zákon neumožňuje podanie poštou, elektronicky ani prostredníctvom splnomocneného zástupcu, preto je potrebné počítať s osobnou návštevou príslušného úradu.

Kde možno žiadosť podať ?

👉 Na území Slovenska:

Žiadosť sa podáva na okresnom úrade – odbor všeobecnej vnútornej správy (oddelenie štátneho občianstva). Žiadateľ si môže zvoliť ktorýkoľvek okresný úrad, bez ohľadu na miesto pobytu.

👉 V zahraničí:

Žiadosť možno podať na zastupiteľskom úrade Slovenskej republiky (velvyslanectvo alebo konzulát). Tento postup je vhodný najmä pre žiadateľov, ktorí dlhodobo žijú mimo územia SR.

Ako prebieha podanie žiadosti ?

Pri podaní žiadosti úrad:

- overí totožnosť žiadateľa,
- skontroluje úplnosť a formálne náležitosti predložených dokumentov,
- vyžaduje predloženie originálov alebo úradne overených kópií,

- môže požiadať o doplnenie ďalších listín, ak je to potrebné na preukázanie pôvodu alebo splnenie zákonných podmienok.

Žiadateľ vyplní oficiálny formulár- žiadosť o udelenie štátneho občianstva, dotazník a predkladá všetky požadované prílohy. Tieto dokumenty sú dostupné na úrade alebo na webovej stránke Ministerstva vnútra SR.

Formulár aj dotazník je vhodné mať vyplnené vopred, aby sa predišlo chybám a zdržaniu. Všetky dokumenty musia byť vyplnené v slovenskom jazyku, čo môže byť pre cudzincov náročné. Z tohto dôvodu sa odporúča asistencia advokáta, ktorý zabezpečí správne vyplnenie, kontrolu náležitostí a pripravenosť celej dokumentácie ešte pred návštevou úradu.

Po podaní úplnej žiadosti úrad začne konanie a informuje žiadateľa o ďalšom postupe.

Praktické odporúčania:

- Všetky zastupiteľské úrady a okresné úrady pracujú v objednávacom systéme a čakacie lehoty môžu byť dlhšie.
- Pri podaní žiadosti je vhodné mať pripravené aj overené kópie dokumentov, aby originály zostali k dispozícii pre prípadné ďalšie konania.

6. Je potrebné mať na Slovensku trvalý pobyt?

Trvalý pobyt na 5 rokov z dôvodov hodných osobitného zreteľa

Na to, aby mohol žiadateľ po predkoch požiadať o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky, musí mať na území SR udelený trvalý pobyt na 5 rokov z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Ide o osobitný typ trvalého pobytu, ktorý sa udeľuje práve v situáciách, keď žiadateľ preukazuje svoju líniu k slovenskému predkovi a pripravuje sa na konanie o štátnom občianstve. Preukázanie priamej línie (napr. rodič – starý rodič – prastarý rodič) je preto nevyhnutnou súčasťou žiadosti o tento typ pobytu.

Žiadosť o tento typ pobytu sa podáva osobne na ktoromkoľvek oddelení cudzineckej polície. Pri podaní žiadosti je potrebné:

- vopred si rezervovať termín (bez rezervácie nie je možné podať žiadosť),

- zaplatiť správny poplatok formou e-kolku,
- vyplniť žiadosť o udelenie trvalého pobytu na 5 rokov,
- predložiť všetky požadované dokumenty preukazujúce pôvod a dôvod hodný osobitného zreteľa,
- predlžiť fotografie a absolvovať fotenie na preukaz.

Cudzinecká polícia rozhoduje o žiadosti do 90 dní od jej podania. V jednoduchých prípadoch (kompletné doklady, jasná línia k predkovi, bez potreby dopĺňania) býva rozhodnutie vydané v priebehu 30 – 60 dní.

Povinnosť zabezpečiť ubytovanie?

Aby mohla byť žiadateľovi vydaná pobytová karta, musí mať na území SR zabezpečené ubytovanie. Bez preukázania ubytovania nie je možné vydať pobytový doklad. Tento doklad žiadateľ nevyhnutne fyzický nepotrebuje, pre udelenie štátneho občianstva po predkoch plne postačuje, by bol pobyt udelený. Väčšina klientov však toto riešenie preferuje, nakoľko im umožňuje okamžitý voľný pobyt v rámci Schengenského priestoru.

Ubytovanie možno preukázať:

- vlastníctvom nehnuteľnosti,
- nájomnou zmluvou,
- písomným súhlasom vlastníka nehnuteľnosti s ubytovaním cudzinca (podpis musí byť úradne overený).

Informácia o zabezpečenom ubytovaní sa následne uvádza priamo na pobytovej karte cudzinca.

So zabezpečením ubytovania Vám vieme plne asistovať.

Pridelenie rodného čísla

Po udelení trvalého pobytu na 5 rokov z dôvodov hodných osobitného zreteľa je žiadateľovi pridelené rodné číslo. Rodné číslo je nevyhnutné pre ďalšie úkony, najmä:

- doplnenie do žiadosti o udelenie štátneho občianstva a vyplnenie dotazníka žiadateľa,
- zápis do osobitnej matriky,
- vydanie občianskeho preukazu po udelení občianstva, a
- vydanie cestovného pasu.

7. Kde a ako možno prevziať osvedčenie o štátnom občianstve?

Rozhodnutie o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky sa nezasiela poštou. Žiadateľ ho musí prevziať osobne, pričom si môže vopred zvoliť, na ktorom zastupiteľskom úrade SR rozhodnutie prevezme, bez ohľadu na to, kde žiadosť pôvodne podal.

Kde možno osvedčenie o štátnom občianstve prevziať?

Žiadateľ si pri podaní žiadosti (alebo následne počas konania) určí, kde chce rozhodnutie prevziať:

- na okresnom úrade v sídle kraja, alebo
- na ktoromkoľvek zastupiteľskom úrade Slovenskej republiky v zahraničí, ktorý si zvolí.

Toto určenie je záväzné a úrad podľa neho zabezpečí doručenie rozhodnutia na vybraný úrad.

Ako prebieha prevzatie osvedčenia o štátnom občianstve?

- Žiadateľ sa musí dostaviť osobne a preukázať svoju totožnosť.
- Súčasťou prevzatia rozhodnutia je aj zloženie štátnoobčianskeho slubu, ktorý je nevyhnutnou podmienkou nadobudnutia štátneho občianstva.
- Po zložení slubu sa rozhodnutie stáva právoplatným a žiadateľ sa stáva občanom Slovenskej republiky.

8. Čo nasleduje po prevzatí osvedčenia o štátnom občianstve?

Po zložení štátnoobčianskeho slubu môže žiadateľ pokračovať v ďalších krokoch:

- Zápis do osobitnej matriky
 - vykonáva Ministerstvo vnútra SR (Osobitná matrika v Bratislave).
 - je potrebné predložiť osvedčenie o štátnom občianstve a ďalšie doklady.
- Vydanie občianskeho preukazu
 - žiada sa na okresnom úrade – oddelení dokladov, po pridelení rodného čísla.
- Vydanie cestovného pasu

- žiada sa na tom istom oddelení dokladov po vydaní občianskeho preukazu.

9. Ako a kde získať občiansky preukaz a cestovný pas po udelení občianstva?

Možnosť vybaviť OP v zahraničí

Slovenské zastupiteľské úrady môžu prijímať žiadosti o občiansky preukaz, ale:

- nie všetky zastupiteľské úrady túto službu poskytujú,
- čakacie lehoty sú výrazne dlhšie,
- OP sa aj tak vyrába na Slovensku, takže sa predlžuje aj doručenie.

Pre klientov v zahraničí je to však plnohodnotná možnosť, ak nechcú cestovať na Slovensko.

Žiadosť o pas možno podať:

- na Slovensku – okresný úrad, oddelenie dokladov,
- na ktoromkoľvek zastupiteľskom úrade SR v zahraničí.

Toto je bežná a často využívaná možnosť, najmä ak žiadateľ žije mimo SR.

10. Aké sú najčastejšie problémy súvisiace s udelením štátneho občianstva po predkoch?

Najčastejšie komplikácie vznikajú pri neúplných alebo nesprávnych dokladoch o línii k slovenskému predkovi, chýbajúcich prekladoch či overeniach a pri nejasnostiach v rodovej línii. Klienti často nemajú pripravené dokumenty potrebné pre udelenie štátneho občianstva – najmä doklad o zdravotnom poistení, pracovnú zmluvu v slovenčine, preložený životopis alebo im expiruje doklad o bezúhonnosti, ktorý musí byť vždy aktuálny (max. 6 mesiacov starý), čo celý proces predlžuje. Problémy spôsobuje aj nesprávne alebo neúplné vyplnenie formulárov a dotazníkov, najmä ak sa vyplňajú narychlo na mieste a nie vopred v slovenčine.

Časté sú aj komplikácie s ubytovaním – chýbajúci alebo neoverený súhlas vlastníka, nejasná nájomná zmluva či krátkodobé ubytovanie, ktoré nepostačuje na udelenie pobytu. Konanie sa predlžuje aj vtedy, keď si žiadateľ včas nezarezuje termín na cudzineckej polícii alebo okresnom úrade alebo nereaguje promptne na výzvy na doplnenie dokumentov.

Pri preberaní rozhodnutia o občianstve vznikajú problémy najmä vtedy, keď si žiadateľ vopred neurčí zastupiteľský úrad, kde chce rozhodnutie prevziať. Pri vybavovaní dokladov v zahraničí treba počítať s dlhšími lehotami a obmedzenými službami niektorých zastupiteľských úradov.

11. Koľko celý proces trvá a koľko stojí?

Trvanie:

Celý proces – od získania trvalého pobytu z dôvodov hodných osobitného zreteľa až po vydanie slovenských dokladov – je časovo náročný a pozostáva z viacerých samostatných konaní. Dĺžka trvania závisí od pripravenosti dokumentov, vyťažnosti úradov a od toho, či je potrebné dopĺňať chýbajúce podklady.

Trvalý pobyt z dôvodov hodných osobitného zreteľa trvá spravidla 30 až 90 dní, pričom konanie sa predlžuje najmä vtedy, ak chýbajú doklady o pôvode, ubytovaní alebo ak je potrebné dopĺňať preklady a overenia. Po udelení pobytu nasleduje žiadosť o občianstvo, kde je zákonná lehota do 24 mesiacov, no v praxi býva rozhodnutie vydané skôr, najmä ak je línia k predkovi jasná a dokumenty sú kompletne. Po udelení občianstva a zložení slubu nasleduje zápis do osobitnej matriky, ktorý môže trvať niekoľko týždňov až mesiacov, a až potom je možné vybaviť občiansky preukaz a cestovný pas.

V praxi teda celý proces – od prvého podania žiadosti o pobyt až po držanie slovenského občianskeho preukazu – trvá približne 1,5 až 3 roky, v závislosti od pripravenosti klienta a rýchlosti jednotlivých úradov.

Náklady:

Finančné náklady pozostávajú najmä zo správnych poplatkov a prípravy dokumentov. Žiadosť o trvalý pobyt je spoplatnená e-kolkom, rovnako aj žiadosť o občianstvo. Ďalšie náklady vznikajú pri úradných prekladoch, overeniach, získavaní archívnych dokumentov, prípadne pri právnej asistencii. Vybavenie občianskeho preukazu a pasu je spojené s bežnými správnymi poplatkami, ktoré sa líšia podľa toho, či sa doklady vybavujú na Slovensku alebo na zastupiteľskom úrade v zahraničí.

12. Kedy je vhodné obrátiť sa na advokáta

Na advokáta je vhodné obrátiť sa najmä vtedy, keď si žiadateľ nie je istý správnosťou alebo úplnosťou dokumentov, keď má nejasnosti v rodovej línii alebo keď potrebuje zabezpečiť, aby celý proces prebehol bez zbytočných prieťahov. V praxi sa právna pomoc ukazuje ako kľúčová najmä pri preukazovaní línie k slovenskému predkovi, získavaní archívnych dokumentov, príprave prekladov a overení či pri riešení chýb v rodných a sobášnych listoch. Advokát vie zároveň pripraviť žiadateľa na podanie žiadosti o trvalý pobyt, skontrolovať formuláre, upozorniť na časté chyby a zabezpečiť, aby boli všetky dokumenty v správnej forme.

Pomoc je vhodná aj v situáciách, keď žiadateľ nemá zabezpečené ubytovanie, chýba mu zdravotné poistenie, pracovná zmluva v slovenčine, preložený životopis alebo keď mu hrozí, že mu expiruje doklad o bezúhonnosti, čo je jedna z najčastejších príčin zdržania. Advokát vie tiež riešiť problémy s rezerváciou termínov na cudzineckej polícii, komunikovať s úradmi a reagovať na výzvy na doplnenie dokumentov tak, aby sa konanie nepredlžovalo. Rovnako pomáha pri volbe miesta prevzatia rozhodnutia o občianstve, pri zápise do osobitnej matriky a pri vybavovaní dokladov na Slovensku aj v zahraničí.

Právna asistencia je preto vhodná vždy, keď chce žiadateľ minimalizovať riziko chýb, skrátiť trvanie konania a mať istotu, že všetky kroky prebehli správne a v súlade so zákonom.

Máme bohaté skúsenosti s týmto typom konania a vieme Vám asistovať so všetkými krokmi procesu alebo len s vybranou časťou, podľa Vašich individuálnych potrieb a preferencií.

V prípade záujmu o právne služby nás neváhajte kontaktovať.

